

DE LAMLENDIGHEID VAN ÉÉN DAGREIS

Jona trok de stad in, één dagreis ver. (Jona 3,4)

Hoe spreken wij zo over God dat gelovigen en niet-gelovigen ervan ophoren? – dat is in onze tijd de belangrijkste vraag voor kerk en theologie. We vinden immers maar moeilijk woorden die aanslaan. Maar Jona hoefde van die vraag niet wakker te liggen: hij was nog maar net in Nineve of er trok een golf van bekering door de stad.

Hij was er dus tussen twee haakjes wel gekomen: in Nineve. Via een omweg, dat wel. God had hem aan het begin de opdracht te geven om op te staan en naar Nineve te gaan. En Jona was opgestaan, maar – *om af te dalen*. Drie keer. Eerst was hij afgedaald naar de havenstad Jafo. Daar was hij afgedaald in een schip. En in het schip was hij ook nog eens afgedaald in het ruim van het schip. Met dat woord 'afdalen' liet het verhaal nog eens goed zien hoe bergafwaarts het ging met Jona. Hij moest van God, om zo te zeggen, rechtsaf, maar hij ging links. Niet naar Nineve toe, maar er juist verder vanaf. God besloot dan ook hem de pas af te snijden. Er stak op volle zee een storm op en het eind van het liedje was dat Jona overboord werd gezet om de razernij te stillen. Het schip kon veilig verder en Jona werd op zijn beurt opgeslokt door een grote vis waarin hij drie dagen verbleef als in de onderwereld. Een hel. Maar nadat hij was nedergedaald ter helle, stond hij ten derde dage weer op. Dat zei God althans nadat de vis Jona had uitgespuugd op het droge: 'Sta op, ga naar Nineve.' En warempel, dit keer ging Jona.

Nineve was een immense stad. Je had er drie dagen voor nodig om de stad te kunnen doorkruisen en langs de belangrijkste punten te komen. Toen Jona er kwam bracht hij meteen zijn boodschap: nog veertig dagen en Nineve zou ondersteboven gekeerd worden. Veertig dagen – dat is in de Bijbel de periode van bezinning en boete. Maar de inwoners van Nineve hadden er geen veertig dagen voor nodig, want ze bekeerden zich en masse. Ze hulden zich in zak en as. Zoals een *wave* door een stadion zo trok een golf van bekering door de stad zodat die ook de koning van Nineve bereikte. En ook die ging meteen om. Hij nam de actie van zijn onderdanen over en betrok er ook nog eens de dieren bij: er moest door mens en dier gevestigd worden.

De boodschap van God sloeg dus meteen aan. Wij hebben met de overdracht van het geloof misschien wel eens het gevoel dat we sjoeren aan een kar die vastzit in de modder, maar in Nineve verspreidde het geloof zich het water dat door een dijk heen breekt. Het is zelfs nog krasser: niet alleen de inwoners van Nineve bekeerden zich, ook God

bekeerde zich! Dat is althans letterlijk het woord dat de koning van Nineve gebruikte: 'Laat iedereen anders gaan leven, wie weet, mocht God zich *bekeren*.' En dat is niet een onhandige herdachte van een heiden die niet weet hoe het zit, want waarachtig: hij kreeg nog gelijk ook! God was van plan Nineve ondersteboven te keren, maar na die massale bekering in Nineve keerde ook God zich om van zijn wegen: hij kreeg berouw over zijn plannen en deed het niet.

'Eind goed, al goed' zou je zeggen. Jona heeft zijn missie volbracht, de inwoners van Nineve hebben zich afgewend van hun slechte wegen en zelfs God bekeerde zich van zijn plannen. Het boek Jona kan dicht.

En toch is nog niet alles op zijn pootjes terecht gekomen. Want wie goed kijkt ziet dat Nineve zich wel bekeerd heeft en dat God zich ook bekeerd heeft, maar Jona nog niet. Het was al te zien toen Jona in Nineve aankwam. Hoeveel dagen had je ook alweer nodig om Nineve te doorkruisen? Drie dagen. Maar hoever ging Jona? *Eén dagreis ver*. Een fijngevoelige aanduiding van het verhaal waarmee het wil zeggen: Jona doet het minimum, hij doet slechts het hoognodige. Formeel doet hij wel wat God gevraagd heeft ('ik ben toch naar Nineve gegaan!'), maar je merkt tussen de regels door: het gaat nog steeds niet van harte. Hij *doet* het wel, maar zonder zich te *geven*. Hij is nog steeds niet echt in Nineve geïnteresseerd. Hij blijft in de buitenwijken steken. Dat zijn boodschap toch het hart van de stad bereikt is eerder te danken aan de *wave* van haar bewoners dan aan Jona. Jona beperkt zich tot het strikt noodzakelijke. Zijn onwil is nog steeds met handen te tasten. Hij is er, maar zonder er echt te zijn. Dat klinkt wat cryptisch, maar dat was wel het probleem. Nee, het boek Jona is nog niet uit. Er moet nog een hoofdstuk komen. Maar vandaag zetten wij het verhaal stil bij die ene dagreis.

Het boek Jona is een boek waarmee God gelovigen een spiegel voorhoudt: hoe sta jij in het leven? hoe sta jij als gelovige in de wereld? Die spiegel wordt ook geloofsgemeenschappen voorgehouden: in hoeverre lijken wij op Jona? Hoe zijn wij aanwezig in de samenleving? Hoeveel dagreizen trekken de Morgenster en de Bethlehemkerk de samenleving van Papendrecht in? Of zijn wij er ook zonder er echt te zijn? Neem de buurten rond onze kerkgebouwen. Dat is nog niet eens zo ver. Wat merkt de buurt van onze kerken? Ja, als wij straks het Onze Vader bidden luiden de klokken. Dat doen we opdat de mensen buiten weten dat er binnen ook voor hen gebeden wordt. Een mooie gedachte. Tenminste, als het daar niet bij blijft. Want wat merken de mensen uit de buurt nog meer van ons dan dat de klokken luiden en de parkeerplaatsen vol zijn? Kennen we onze

buren? Hebben zij ons leren kennen? Of beperken wij ons misschien ook tot het minimum? Gaan wij een reis van drie dagen de samenleving in of houden wij het bij de lamlendigheid van één dagreis?

Ook als enkeling kun je een mens van het minimum zijn. Gelovigen van vandaag zijn zoekers geworden. Wij weten het niet zo zeker meer. Daar is op zich niets mis mee. Maar je hebt zoeken en zoeken. Je kunt met hart en ziel op zoek zijn naar God, gedreven door een diep verlangen waarvoor je bereid bent te gáán en dat je leven doortrekt. Want geloof is inderdaad soms niet meer dan een oprecht verlangen náár geloof. Maar je kunt ook een zoeker zijn op een gemakzuchtige, halfslachtige manier. Dan komt de twijfel je goed uit, omdat je dan nergens meer voor hoeft te staan. Dan ben je ook meteen af van die lastige verantwoordelijkheid die het geloof met zich mee brengt. De eerste vorm van zoeken gaat voor drie dagreizen, de laatste gaat niet verder dan één dag. Ze houdt alleen de schijn op.

Ook als gewoon staatsburger kun je je beperken tot het minimum. Je kunt politici bekritisieren of zelfs meeheulen met de meute die zeurt dat politici zakkenvullers zijn. Maar ben jij zelf een mens van drie dagreizen? President Kennedy zei ooit (het werd bij de inauguratie van president Obama weer een paar keer aangehaald): 'Vraag niet wat je land kan doen voor jou; vraag wat jij kunt doen voor je land.' De mens die zichzelf die laatste vraag nooit stelt is een mens van één dagreis.

Het boek Jona houdt gelovigen een spiegel voor. Het laat zien hoe God zijn handen vaak vol heeft – nee, niet aan ongelovigen, maar aan hen die het zo goed kunnen weten.

VOORBEREIDING

Welkomstwoord

We zingen (2x):

Je-zus, U bent het licht in ons
le-ven: laat nim-mer toe dat mijn
dui-ster tot mij spreekt. Je-zus U bent
het licht in ons le-ven: o-pen
mij voor uw lief-de, o Heer.

we gaan staan

Stilte voor persoonlijke voorbereiding

Bemoediging, drempelgebed en groet

v.: onze hulp is in de naam van de Heer

g.: **die hemel en aarde gemaakt heeft**

v.: die trouw blijft tot in eeuwigheid

g.: **en niet laat varen het werk van zijn handen**

v.:

door Jezus Christus, onze Heer.

g.: **Amen**

v.: de Heer zij met u

g.: **ook met u zij de Heer**

Aanvangslied: **Psalm 65: 1,2**

we gaan zitten

Zingen: **Zingend geloven 7, 61**

Wie wil uit zijn hok - je ko - men
op het klin - ken van Gods stem?
Wie wil van de goed - heid dro - men
en de vrien - d'lijk - heid van Hem?

Jona, jij bent aangewezen
om een man van God te zijn,
om het kwaad de les te lezen
in de stad van schone schijn.

Jona, wil je dienaar wezen
van het goddelijke woord?
Jona, kies je angst en vrezen?
Gooi je alles overboord?

Gebed om ontferming

Onderstaand fragment van Pablo Picasso's 'Guernica' werd hierbij gebruikt.

Glorialied: **Gezang 409: 3,5**

ROND HET WOORD

Gebed van de zondag

Lezing: **Jona 3**

1 Opnieuw richtte de HEER zich tot Jona:
2 'Maak je gereed en ga naar Nineve, die grote stad, om haar aan te klagen met de woorden die ik je zeg.' 3 En Jona maakte zich gereed en ging naar Nineve, zoals de HEER hem opgedragen had. Nineve was een reusachtige stad, ter grootte van drie dagreizen. 4 Jona trok

de stad in, één dagreis ver, en riep: 'Nog veertig dagen, dan wordt Nineve weggevaagd!' 5 De inwoners van Nineve geloofden God: ze riepen een vasten uit en iedereen, van hoog tot laag, hulde zich in een boetkleed. 6 Toen de profetie de koning van Nineve bereikte, stond hij op van zijn troon, legde zijn staatsiegewaad af en ging, gehuld in een boetkleed, op de grond zitten. 7 En hij liet in Nineve omroepen: 'Volgens bevel van de koning en zijn edelen is het niemand toegestaan te eten of te drinken, mens noch dier, rund noch schaaap of geit. De dieren mogen niet grazen of water drinken. 8 Iedereen, mens en dier, moet zich hullen in een boetkleed en luidkeels God aanroepen. Laat iedereen anders gaan leven en breken met het onrecht dat hij doet. 9 Misschien dat God van gedachten verandert en op zijn besluit terugkomt; wie weet zal hij zijn woede laten varen, zodat wij niet te gronde gaan.' 10 Toen God zag dat zij inderdaad anders begonnen te leven, kwam hij terug op wat hij bedreigd had hun aan te doen, en hij deed het niet.

Zingen: **Gezang 326: 5**

Uitleg en verkondiging: De lamlendigheid van één dagreis

Zingen: **Iona 40**

Wil je op-staan en Mij vol-gen
als Ik noem je naam?
Wil je die-nen in't ver-bor-gen,
zon-der roem of faam?
Wil je le-ven op de wind,
broos en kwets-baar als een kind?
Zul je ge-ven wat Ik vind
in jou en jij in Mij?

Wil je gaan op nieuwe wegen, steil en ongewis?

Wil je zijn tot hoed' en zegen voor wie vreemd'ling is?

Val je niet een mens te hard die in leugens is verward?

Hoor je 't kloppen van mijn hart in jou en jij in Mij?

Wil je gids zijn voor de blinde die je smeekt: Help mij!

Wil je vechten voor een kind, gevangen en onvrij?

Zie je in ontferming aan, ieder die alleen moet gaan,

opdat groeie mijn bestaan in jou en jij in Mij?

Wil je zien dat wat Ik zie: jouw gaven velerlei!

Wil je luist'ren als Ik zeg: "Een koningskind ben jij."

Wil je geven wat je hebt, dat de wereld zich herschept

en mijn leven wordt gewekt in jou en jij in Mij?

Heer van liefde en van licht, vervul mij met uw Geest.

Laat mij zijn op U gericht en maak mij onbevreesd,

dat ik in uw voetspoor ga, uw ontferming achterna

en met lijf en ziel besta in U en Gij in mij.

GEBEDEN EN GAVEN

Gebeden

v.:zo bidden en zingen wij:

Houd mij in le-ven, wees Gij mijn red-ding,
steeds weer zoe-ken mijn o-gen naar U.

Stil gebed en Onze Vader

Inzameling van de gaven

De collecte is bestemd voor GKW jeugdwerk

Slotlied: Gezang 308

Zegen

A - men